

The Peace Between

Discussiehandleiding

Inleiding

Drie landen. Zes nationaliteiten. Eén film.

“The Peace Between” (De vrede tussen ons) onderzoekt hoe niet voor de hand liggende vriendschappen kunnen ontstaan en groeien. We ontmoeten drie Europeanen die geconfronteerd worden met ontheemden in hun land en in hun leven. En we ontmoeten de mensen die duizenden kilometers hebben afgelegd op zoek naar veiligheid in Europa. Het zijn vriendschappen die ondanks de grote verschillen groeien.

Deze korte documentaire laat drie bestaande vriendschappen zien. Niet met het doel ze te kopiëren: elke vriendschap is immers uniek. We hopen dat de film aanzet tot eerlijke reflectie en open gesprekken over hoe wij omgaan met ontheemden in onze omgeving. We hebben deze handleiding gemaakt om die gesprekken op gang te brengen.

Er zijn verschillende manieren om naar vluchtelingen te kijken: vanuit de politiek, of met het oog op humanitaire nood, economie of veiligheid. Deze film nodigt je uit op nóg een andere manier te kijken: vanuit het oogpunt van relaties. Hij gaat over vriendschap die verder reikt dan verschillen. “The Peace Between” laat ons ‘echte’ mensen ontmoeten, Europeanen en wat in onze cultuur ‘vreemdelingen’ heten. En hij daagt ons uit om, in weerwil van obstakels, uren te zijn.

Het doel van dit project is meer dan alleen de film. We hopen dat kerken, maatschappelijke groepen en studentenverenigingen mensen de mogelijkheid zullen geven de film te bekijken. En we hopen dat het daar niet ophoudt, maar dat u een veilige plek creëert waarin mensen open en eerlijk op de film kunnen reageren en hun ervaringen, hoop en zorgen kunnen delen. Op <https://www.europeanea.org/peace-between-dialogue/> vindt u handvatten waarmee u die veilige plek kunt creëren zodat mensen vrijuit kunnen praten en écht luisteren naar elkaar.

Inhoud van de discussiehandleiding

Deze discussiehandleiding bevat vragen die het gesprek op gang kunnen brengen en geeft achtergrondinformatie bij alledrie de vriendschappen. Kijk op <https://www.europeanea.org/peace-between-dialogue/> voor meer materiaal voor gesprekken, activiteiten, verdieping, Bijbelstudie, gebed of voor een kerkdienst over ontheemden.

Met de vragen in deze gids kunt u

- Alledrie de vriendschappen bespreken als u ervoor kiest de hele film in één keer te bekijken.
- Vragen over één specifieke vriendschap bespreken door alleen het deel van de film over die ene vriendschap te laten zien.
- Een serie van drie gesprekken organiseren en per keer één vriendschap bekijken en bespreken aan de hand van de bijbehorende vragen.

En verder

- Er zijn genoeg vragen. Kies vooral die vragen die het beste bij uw situatie passen.
- Veel vragen zijn ook geschikt voor mensen die niet een christelijke achtergrond hebben. U kunt dus ook een bredere groep mensen uitnodigen om de film te bekijken en deel te nemen aan de gesprekken.
- Wij adviseren de gespreksleider om de achtergrondinformatie te lezen ter voorbereiding op de gesprekken.

Tips voor een succesvol gesprek over *The Peace Between*

De onderwerpen migratie en ontheemden kunnen controversieel zijn. Sommige mensen zijn geïnteresseerd. Anderen willen helpen en hebben al vriendschap gesloten met een ontheemde. Weer anderen maken zich zorgen. De film “*The Peace Between*” en het bijbehorende materiaal zijn gemaakt om deze onderwerpen op een open manier te verkennen. Om een gesprek over dit onderwerp op een positieve manier te laten plaatsvinden, raden we de volgende stappen aan.

1. Bidt. Als u verwacht dat er meningsverschillen zullen zijn tussen de deelnemers, bidt dan specifiek om vrede.
2. Presenteer de bijeenkomst als een mogelijkheid voor bezinning en voor het delen van gedachten en gevoelens.
3. Spreek aan het begin van de bijeenkomst regels af over luisteren en het omgaan met meningsverschillen. Vraag de deelnemers te luisteren en om elkaar te respecteren als er verschil van mening is. Zorg ervoor dat het gesprek niet door een paar deelnemers overheerst wordt.
4. Vermijd (partij-)politieke discussies.
5. Bekijk voor de bijeenkomst de discussiehandleiding en de achtergrondinformatie. U vindt op de website <https://www.europeanea.org/peace-between-dialogue/> extra materiaal dat geschikt is voor uw deelnemers.
6. Nodig een ontheemde uit als u denkt dat dit het open gesprek ten goede komt.
7. Als blijkt dat alle deelnemers graag vriendschap willen sluiten met een ontheemde, richt u dan op de daarvoor relevante vragen en materialen.
8. Geef deelnemers ruimte om zorgen over migratie, asielzoekers, vluchtelingen en ontheemden te uiten. Zorg er wel voor dat het gesprek niet ontaardt in een politiek debat. Focus op de vraag of een kerk of gemeenschap vriendschap kan bieden.
9. Let op de tijd en eindig positief, in een vreedzame sfeer. Zorg ervoor dat er tijd over is om het gesprek samen te vatten en te bidden.
10. Overweeg om na afloop van het gesprek iets te drinken aan te bieden zodat er nog één op één contact mogelijk is.

Let op

In deze gespreksgids bij de documentaire “The Peace Between” vindt u veel vragen om te gebruiken bij zowel de drie films samen als bij elke film afzonderlijk. We verwachten niet dat u alle vragen bespreekt, maar we gaan ervan uit dat u die vragen zult uitkiezen die bij uw lokale situatie/deelnemers passen. Voeg gerust uw eigen vragen toe om een openhartig en gebalanceerd gesprek te voeren over ontheemden. We staan open voor suggesties voor een volgende uitgave van deze gids.

Algemene vragen voor de film over drie vriendschappen

Eenvoudige ijsbrekers

- Wat viel je het meest op of waarover verbaasde je je het meest en waarom?
- Welk verhaal sprak je het meest aan? Waarom?
- In welke persoon kon je je het makkelijkst verplaatsen? Weet je waarom?
- In wie kon je je het minst makkelijk verplaatsen? Weet je waarom?

Een opmerking over gebruikte termen

Mensen kunnen migrant zijn, asielzoeker of vluchteling. In dit document gebruiken we over het algemeen de term ontheemde om niemand uit te sluiten maar vooral om te benadrukken dat het om mensen gaat die huis en haard verlaten hebben voor een vreemd land.

Vragen

- Wie heeft wel eens een ontheemde ontmoet? Vertel daar eens over.
- Waarin denk je dat een ontheemde aan ons gelijk is of van ons verschilt?
- Kun je een situatie bedenken waarin je zelf je land zou ontvluchten? Wat zou je het meest missen?
- Als je zou moeten vluchten, wat zou je dan het meeste nodig hebben van het gastland en zijn bevolking?

- Wat baart je zorgen over ontheemden?
- István, Anna en Sophie lijken nauwelijks stil te staan bij de politieke en andere uitdagingen die te maken hebben met ontheemden. Ze sluiten simpelweg vriendschap met individuen. Waarom denk je dat dit zo is? Wat vind je van hun aanpak?
- In al deze vriendschappen worden verschillen overbrugd (geloof, leeftijd, cultuur of etniciteit). Heb je zelf vriendschappen waarin dit soort verschillen een rol spelen? Kun je iets vertellen over de mooie ervaringen daarmee en de uitdagingen?

Verdieping

- Welke rol vind je dat de overheid heeft in het voorzien in de behoeften van ontheemden? En welke de kerk?
- In hoeverre vertrouw of wantrouw je ontheemden? Waar komt dat gevoel vandaan?
- De Bijbel zegt herhaaldelijk dat wij de vreemdeling gastvrij moeten ontvangen en voor hem moeten zorgen en dat we wie willen integreren, moeten verwelkomen (bijvoorbeeld Leviticus 19:34 en Mattheus 25:35-45. Zie ook aanvullende opmerkingen over wat de Bijbel zegt over de verantwoordelijkheden van zowel de vreemdeling als van de ontvangende gemeenschap). Wat betekent dit voor ons? Wat betekent dit voor ons land?
- Wat zou je motivatie zijn om wel of geen vriendschap te sluiten met een ontheemde?

Suggesties voor gebed

- Wat zou je willen bidden voor jezelf en voor je gemeenschap als je denkt aan de ontheemden in jouw land of aan degenen die naar jouw land willen komen?
- Wat zou je willen bidden voor de ontheemden zelf?

Hieronder vind je drie delen die elk één vriendschap behandelen. Kies die vriendschap om over te praten die je het meeste aanspreekt. Kies de meest relevante vragen.

István en Raza, Hongarije

István is een drukke voorganger en leider van de Evangelische Alliantie in Hongarije. In zijn werk helpt hij veel vluchtelingen. Raza herstelt van het trauma van zijn reis naar Hongarije als alleenreizende minderjarige. Hij is op zoek naar zijn plek in de Hongaarse maatschappij en wil zijn opleiding afmaken. Het verhaal van István en Raza laat zien dat twee heel verschillende en drukke mensen bevriend kunnen raken.

Achtergrondmateriaal

Alleenreizende kinderen: er zijn legio redenen waarom kinderen en jongeren vanuit Afrika, Zuid-Azië en het Midden-Oosten naar Europa vluchten. Sommigen vluchten voor vervolging, anderen omdat hun huis door de oorlog is verwoest, weer anderen zijn wanhopig op zoek naar onderwijs of een inkomen waarmee ze hun familie kunnen onderhouden. Ze komen aan als vluchtelingen en hopen op een verblijfsstatus zodat ze een nieuw leven kunnen opbouwen. Velen zijn nog geen achttien, en er zijn jongeren die maanden of zelfs jaren zonder familie hebben gereisd. Het zijn de zogenoemde alleenreizende minderjarigen of minderjarige asielzoekers.

Sinds 2013 hebben meer dan 300.000 niet-begeleide en van hun familie gescheiden kinderen en jongeren asiel aangevraagd in Europa.¹ Velen zijn over het continent gereisd, terwijl anderen in het land blijven waar ze voor het eerst zijn aangekomen. In veel gevallen zijn deze jongeren al maanden of zelfs jaren zonder familie, leven ze in erbarmelijke omstandigheden, worden ze uitgebuit door mensenhandelaren, smokkelaars en radicale extremisten, en verkeren ze in onzekerheid - ze weten niet wanneer en of ze asiel zullen krijgen of herenigd zullen worden met familie.

¹ <https://ec.europa.eu/eurostat/databrowser/view/tps00194/default/table?lang=en>

Vragen

- István wijst op het platinum is de pols van Raza en stelt dat Raza kostbaar is van binnen. Wat waardeert je nog meer in Raza?
- Verplaats jezelf in István. Hoe zou je je bedreigd kunnen voelen door Raza en waarom?
- Verplaats jezelf in Raza. Hoe zou je je bedreigd kunnen voelen door István en waarom?
- István en Raza hebben niet hetzelfde geloof, dezelfde leeftijd, cultuur en etniciteit. Toch lijken ze het goed met elkaar te kunnen vinden. Heb jij vrienden die zoveel van jou verschillen? Kun je iets over de leuke en minder leuke kanten die je daarin tegenkomt vertellen?
- We kunnen misschien niet de wereld redden en alle problemen rond migratie oplossen, maar volgens István kunnen we wel een verschil maken, al is het maar voor die ene zester. Hoe denk je dat István het verschil maakt voor deze ene jongere: Raza?
- Raza leert Hongaars en volgt een opleiding. Wat kunnen István en anderen doen om hem verder te helpen met zijn integratie?

Deze set vragen gaat in op ontheemde en alleenreizende jongeren. Bedenk dat Raza en zijn broer als tieners hun huis verlieten en meer dan een jaar onder een brug in Griekenland woonden, en bespreek dan de volgende vragen:

- Wat kan er de oorzaak van zijn geweest dat Raza en zijn broer van huis zijn gegaan zonder hun ouders?
- Hoe zouden hun ouders zich voelen zonder hun kinderen? Als je zelf ouder bent, wat zou het met je doen als je kind zou moeten vluchten zonder jou?
- Wat denk je dat hen heeft geholpen om al die tijd te overleven?
- Hoe denk je dat dit doorwerkt in hun toekomst?
- Wat zou het voor hen betekenen om een vriend als István te hebben?
- Wat zouden mensen uit de kerk kunnen bieden aan hulp en hoop aan jonge mensen in dit soort situaties?

Verdieping

- In hoeverre vertrouw of wantrouw je vreemdelingen? Hoe betrouwbaar denk je dat de basis is waarop jouw oordeel is gebaseerd?
- Het Oude Testament lijkt ervan uit te gaan dat vreemdelingen integreren en zich onderwerpen aan de (religieuze) wetten van Israel. Hoe zie je dat voor je met ontheemden in jouw land? Hoe zou dit volgens jou moeten gaan?
- Hoe kunnen we ontheemden met verschillende geloofsachtergronden helpen te integreren in onze maatschappij?

Anna en Dana, Kopenhagen

Anna is een typisch Deense jonge vrouw uit Kopenhagen. Dana, uit Syrië, is nog steeds getekend door de verschrikkelijke oorlog die zij heeft meegemaakt. Ze heeft haar familie om zich heen, maar geeft aan dat het voor haar fijn is om bevriend te zijn met Anna, iemand van buiten haar kring die geen herinneringen heeft aan een oorlog, een grote-zus figuur. Ze delen verdriet, maar ook alle normale dingen waarvan twee jonge vrouwen kunnen genieten. Anna's familie woont niet in de buurt, en Dana's familieleden hebben haar vol vreugde opgenomen in hun leven.

Achtergrond

Tips voor als je vriendschap sluit met een ontheemde...

- Noem een ontheemde 'mijn vriend/vriendin', niet 'mijn vluchtelingvriend/-vriendin'. Het gaat om individuen met dezelfde gevoelens, wensen en dromen als jij.
- Wees consequent in je aanwezigheid en beschikbaarheid. Wees je bewust van hun behoefte aan consistentie en stabiliteit. Committeer je aan één persoon of één familie en investeer in een relatie met hen.
- Wees bereid vanuit het perspectief van de ander te luisteren en te begrijpen. Wees je ervan bewust dat zij een hele andere kijk kunnen hebben op geloof, politiek, etc. Luister. Probeer hun mening niet te veranderen.
- Luister goed zonder meteen met een simpele oplossing te komen. Ga er niet vanuit dat jij weet wat goed voor hen is.
- Laat hen kennismaken met andere betrouwbare mensen. Geef hen een netwerk dat hen kan helpen hun weg te vinden in de gemeenschap, bijvoorbeeld om een baan te vinden, ouders op school te ontmoeten, burens te ontmoeten. Help ze de gang van zaken in de gemeenschap te begrijpen.
- Geef ruimte aan hun angst en boosheid zonder daarover een oordeel te vellen. Ze kunnen negatieve gevoelens hebben t.o.v. de situatie die ze achterlieten of t.o.v. de huidige situatie in jouw land. Een cultuurschok is onderdeel van het proces. Luister. Herken signalen die erop wijzen dat ze professionele hulp nodig hebben. Help hen die te vinden.
- Geef ze de ruimte om spirituele vragen te stellen zonder dat je het gevoel hebt dat je daar een antwoord op moet hebben. Probeer ze niet te bekeren tot het Christendom. Besef dat er 'waarom'-vragen zijn waar geen simpele antwoorden op te geven zijn. Wees aanwezig en betrokken.

- Beloof geen dingen die je niet wilt of kunt nakomen. Er zijn zaken waarop je geen invloed hebt (visa, wetten, de asielprocedure). Beloof geen dingen die je niet kunt waarmaken.
- Wees gevoelend als je hun verhaal hoort. Met een gevoelende reactie op hun traumatische verhaal erken je hun pijn. Voel de pijn met ze mee, erken die en toon medeleven.
- Respecteer hun grenzen. Voor sommige mensen maakt het steeds weer vertellen van hun verhaal deel uit van het herstelproces. Voor anderen zijn de herinneringen te pijnlijk om met anderen te delen, in ieder geval op dit moment. Respecteer iemands keuze hierin.
- Wees je ervan bewust dat je ook iets van hén kunt leren en wees open genoeg om die les te aanvaarden. Hun levenservaring, kijk op de wereld en vaardigheden zijn net zo waardevol als die van jou. Leer dit te erkennen en om ook hun hulp te vragen en te ontvangen.

Vragen

- Anna's eigen familie woont ver weg. Ze wordt opgenomen in de familie van Dana. Hoe heeft Anna's vriendschap Dana geholpen? Waarom is deze vriendschap belangrijk voor haar?
- Hoe belangrijk is jouw familie voor je? Zou jij zonder ze kunnen?
- Anna benoemt een aantal verschillen in de cultuur van beide families. Welke zijn je opgevallen? Wat zouden Dana en haar familie van deze verschillen vinden?
- Wat waarderen Dana en Anna aan hun vriendschap?
- Dana's herinneringen bezorgen haar nog steeds veel verdriet. Welke verhalen heb je gehoord over trauma's die asielzoekers hebben doorstaan?
- Wat kan mensen helpen om een trauma te verwerken?
(Zie <https://www.europeanea.org/peace-between-dialogue/> voor meer informatie en ideeën).

Verdieping

- Dana's familie heeft Anna hartelijk ontvangen als oudere zus. Zou jij hetzelfde willen/kunnen doen voor een ontheemde die naast jou woont? Waarom wel of niet?
- Anna geeft aan dat hoe haar familie en Dana's familie aankijken tegen gastvrijheid, verschilt. Een asielzoeker/vluchteling wil vaak graag gastvrij zijn, maar de uitnodiging of meer misschien de eetgewoonten, zijn anders dan je gewend bent. Wat vind je daarvan? Als je een vluchteling zou willen ontvangen, waar denk je dat je dan aan zou moeten denken? Zou jij ingaan op een uitnodiging van een vluchteling? Wat zou dit denk je voor jou betekenen?

Yonathan en Sophie, Brest

Yonathan en Meron zijn christelijke asielzoekers uit Ethiopië. Ze hebben elkaar ontmoet in de 'Jungle van Calais' in Noord-Frankrijk, en hebben inmiddels een baby. Sophie, uit Zuid-Frankrijk en ook christen, was diep onder de indruk van hoe zij haar ontvingen in de smerige omstandigheden van het kamp en van hun vreugde als ze samen met anderen God aanbidden.

Yonathan en Meron wonen nu met hun baby in Brest, Noordwest Frankrijk, en wachten op bericht of zij in het land mogen blijven. Ze zijn gescheiden van hun familie en waarderen hun vriendschap met Sophie daarom des te meer.

Achtergrond

Er zijn uiteraard veel christenen onder de ontheemden die naar Europa zijn gekomen. Velen waren al christen toen ze hun land ontvluchtten, anderen zijn onderweg christen geworden. Christelijke organisaties die met ontheemden werken zeggen dat er een enorme opwekking plaatsvindt.

Christenen kunnen vanwege hun geloof extra kwetsbaar zijn in kampen en opvangcentra. Ze hebben bescherming nodig en mensen die voor hen opkomen. Ze hebben bovendien behoefte om zich aan te sluiten bij een lokale geloofsgemeenschap met zusters en broeders die hen het gevoel geven dat ze erbij horen. Tegelijkertijd kunnen ze, zeker met de hulp en bemoediging van de lokale kerk, geweldige getuigen zijn onder asielzoekers.

Als je de landen waarin christenvervolging plaatsvindt vergelijkt met de nationaliteit van ontheemden in Europa, dan moet je helaas constateren dat er een verband is. Zonder overdrijven kunnen we stellen dat als christenen teruggestuurd worden naar een aantal van deze landen, ze groot gevaar lopen.

Moeten we nu christelijke asielzoekers bevoordelen boven anderen wanneer het gaat om wie een permanente verblijfsstatus krijgt? Syrische kerkleiders zeggen luid en duidelijk 'nee'. Ze moeten er niet aan denken dat Jezus' prediking over de Goede Samaritaan wordt vergeten. Christenen kunnen extra kwetsbaar zijn en we moeten ze als zodanig behandelen. Maar asiel zou alleen verleend moeten worden op basis van de persoonlijke nood.

Voor meer achtergrond over ontheemde christenen kunt u gebruik maken van het extra materiaal op <https://www.europeanea.org/peace-between-dialogue/>.

Vragen

- Kent iemand van jullie vluchtelingen die christen zijn? Vertel ons over hen. In hoeverre beleven en beoefenen zij hun geloof op dezelfde of juist een andere manier als wij?
- Kent iemand vluchtelingen die vanuit een ander geloof christen zijn geworden? Hoe heeft dat hun leven beïnvloed?
- Yonathan heeft door een woestijn gelopen, is door een vrachtwagen opgepikt, de Middellandse zee overgevaren in een boot en heeft vijf dagen geprobeerd de zee over te steken om in Engeland te komen. Welke andere heftige vluchtverhalen heb je gehoord? Wat maakt dat mensen zulke risico's nemen?
- Yonathan gaat twee keer per week naar een kantoor om te horen of er al een besluit is genomen dat hij in Frankrijk mag blijven. Hoe zou het zijn om jaren te moeten wachten voordat je eindelijk weet of je mag blijven of teruggestuurd wordt?
- Yonathan en Meron willen in Frankrijk blijven omdat hun 'sociale omgeving' heel belangrijk voor hen is. Daarmee bedoelen ze hun vrienden en de kerk waarvan ze deel uitmaken. Als een vluchteling zijn eigen familie, identiteit, land en alles is kwijtgeraakt, hoe belangrijk is het dan voor ze om te voelen dat ze deel uitmaken van en gewaardeerd worden door, een gemeenschap en een nieuw soort familie?
- Hoe kun jij mensen helpen zich thuis te voelen in jouw land?

Verdieping

- Yonathan en Meron lijken hun plek in de lokale kerk te hebben gevonden. In hoeverre staat jouw kerk open voor vluchtelingen? Wat kun jij doen om dit (verder) te verbeteren?
- Is het belangrijk dat Yonathan en Meron christen zijn? Helpt dit hen om beter te integreren in Frankrijk, wat gezien wordt als christelijk land?
- Als je zelf gedwongen zou zijn te vluchten naar een ander continent, hoe denk je dat de mensen van het gastland op jou zouden reageren? Hoe zou je willen dat christenen in het gastland op jou zouden reageren?
- Hoe kijk je, in het licht van de antwoorden op bovenstaande vragen, aan tegen de tekst: *"Iemand die als vreemdeling in jullie land verblijft, mag je niet onderdrukken. Behandel vreemdelingen die bij jullie wonen als geboren Israëlieten. Heb hen lief als jezelf, want jullie zijn zelf vreemdelingen geweest in Egypte. Ik ben de Heer, jullie God."* (Leviticus 19:33-34, Nieuwe Bijbelvertaling 2004/2007, uitgegeven door het Nederlands Bijbelgenootschap).

Drie landen. Zes nationaliteiten. Eén film. En de uitdagingen die het zoeken naar vrede tussen ons met zich mee kan brengen. Wij hopen dat dit project een beeld mag geven van de menselijke kant van de vluchtelingencrisis en ons allemaal vrede mag brengen.

Kijk op <https://www.europeanea.org/peace-between-dialogue/> voor informatie over de makers van de film en de samenstellers van het materiaal.